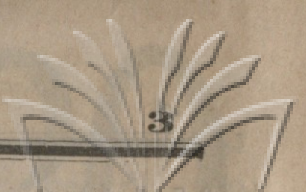

ფოსტის აღრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цნობისъ-Пурцели“—„Моამბე“. ტელეფონი № 372.

მხრეზე ეწერა: მარცხა და ის ინტელიგენციის

ყველა ამითი ჩვენ იმისი თქმა არ გვე
და, ვითომ ერთ საუკუნის განმავლობაში
ქართველ ხალხის ცხოვრებაში ღრმა ეკონ
ომიურ ცვლილებათ არა ჰქონდათ აღ
გილი, ანა და რომ ჩვენს ეკონომიურ ურ
თიერთობაში თანხმობა და ჰარმონია მსუ
ფვეს. ჩვენ მხოლოდ იმას ვამბობთ, რომ
მთხუვად ბატონყმობის არსებობისა მეტ
რამეტე საუკუნის პირველ ნაწილში და
მთხუვად წოდებრივ წეს-წყობილების და
რღვევისა ამ საუკუნის მეორე ნაწილში
მთხუვად ჩვენ ღრის სოფლების და ქა
ლაქების ზრდისა, ვაჭრობა-მრეწველობის
გვრდელ თუ ბევრად განვითარებისა და სა

*) „მოკამათე დასთა საერთო მოქმედების ნიადაგი
ევროპაში“ „ცნ. ფურც. მარტ. 27 და 28 1901 წ.

მარს მის მხნე, სასარგებლო და უსა-
ლო შრომისათვის და აირჩია იგი ზე-
დელ კომიტეტის თავმჯდომარედ.
სთხოვა გამგეობის წევრს თავ. გრ.
სამიძეს, რომელიც ასრულებდა თავ-
მარის თანამდებობას და რომელმაც
განაცხადა მოუცლელობის გამო ამ
დებობის ასრულებაზედ, კვლავ განა-
თავისი სამსახური. თ. გრ. ნ. დია-
მ პატივი სცა კრებას და დას-
და დროებით ასრულოს ეს თა-
მობა. ზედამხედველ კომიტეტის
მად არჩეულ იქმნენ აგრეთვე: თ.
ვეზირიშვილი და ლ. რ. ბეგთაბეგი-
ამავე კრებამ აირჩია სარევიზო
და დაავალა ექვსის თვის განმავ-
ში გადათვლიეროს ამხანაგობის ყვე-
მეგები და თვისი აზრი წარუდგინოს
ეს კრებას: კომისიაში არიან არჩე-
თ. გ. დ. ვეზირიშვილი, ა. ლ. აბა-
თ. ლ. რ. ბეგთაბეგიშვილი, თ. ვ.
გ. ბაგრატიონ-დავითიშვილი და იოველ
ტროშვილი.

მიწად-მოქმედებისა და სახელმწიფო
ათა სამინისტრომ წინადადება მისცა
მწიფო მამულების ადგილობრივ სამ-
ელოებს იზრუნონ, რათა ტყის მცვე-
საადგილმამულო ფულის მაგიერ,
ლიც მათ ხაზინიდან ეძლევათ, მიეცეთ
სამინისტროს მსურს ამ ზომით აი-
ს ხსენებული მოხელენი იქონიონ სა-
ი მეურნეობა.

ტფილისის გუბერნიისა და ზაქათა-
ოქის ტყის მცველთა კრებაზედ გა-
იყვნენ, სხვათა შორის, კითხვას ზოგიერთ
ლას სატყეო ნიხრის შეცვლის შესახებ.
ს ყველა დადგენილება წარედგინება
ილგელად მიწად მოქმედებისა და სა-
იფო ქონებათა სამინისტროს.

სამსახურიდან გამოსულ გენ. ბუჭკი-
ის შეუტანია ტფილისის ქალაქის გამ-
ში განცხადება, რომლითაც იგი წი-
დებას აძლევს ქალაქს შეიძინოს მისი
ი ორბელიანის ქუჩაზედ უმთავრეს
ხო სახლისათვის.

შაბათს, 14 აპრილს, სხდომა ჰქონდა
მისიას, რომელმაც უნდა ამოიჩინოს
ი სახალხო სახლის განყოფილები-
კომისიამ აირჩია ადგილი ავლაბარ-
გრამ ეს ადგილი თურმე დანიშნული
ლა გადადებ სენით ავთამოფების
მისათვის, ამიტომ კომისიამ გადასწ-
ადგილობრივი დათვლიეროს სსენე-
ადგილი და გაიარაკეთოს შესაძლე-
იქნება თუ არა ბარაკებისათვის სხვა
ი მოიძებნოს.

მოთ ეკონომიურ ევოლიუციის წარ-
ისა, ჩვენ ინტელიგენციის პროგრამა-
ო, არის და უნდა იყოს ღრმად
ული. ამას მოითხოვდა და მოითხოვს
ხალხის ეკონომიური კეთილდღეო-
დაქვეითებული ეროვნული ცხოვრება
ლახავს ხალხის ეკონომიურ ცხოვრე-
ომ მეორის წარმატება უპირველოდ
უბეჭდია. ჩვენს პირობებში ეროვნობა
ერთი იარაღია ქართველ ხალხის
მხრივ წარმატებისათვის და აღორძი-
თვის. მაშასადამე, ჩვენ წინ ეროვნუ-
ელოები არიან წარმომდგარნი და ჩვე-
ტელიგენციის მოქმედობის ნიადაგი
ული ნიადაგი უნდა იყოს. თუ ეს
რითი აიხსნება გაუგებარი უარ-ყოფა
ლ ინტელიგენციისა, უარ-ყოფა,
ლიც ჩვენს ლიტერატურაში დრო-
ებით გაისმის ხოლმე? განა ამგვარი
ინტელიგენცია უარყოფს თვით ეროვნულ
უარ-ყოფას არ მოასწავებს? ერთად
ან ჩვენს „უარ-ყოფილებს“ მარ-
და ეროვნობა არა სწამთ, ან კიდევ
ეროვნობის საქმეს თავისებურად, ჩვენ-
ბუგებრად, ემსახურებიან. ან იქნება
ლო მიბაძვა, მწიგნობრობა,
ნიადაგზე იმ აზრის განმარტება, ვი-
ნის ინტელიგენციის დაფასებაში სა-
წოდებრივ და კლასიურ პრინციპით
ფანელობა? თუ მაინც და მაინც გვი-

◆ ოთხშაბათს, 18 აპრილს, სახელმწიფო
ქონებათა გამგეობის დარბაზში დანიშნუ-
ლია საჯარო ვაქრობა ყარაიასის სახანო
ტბის თევზის ქერის 5 თვის ვადით, 1901
წლის 18 აპრილიდან 1 სექტემბრამდე
უფლების გასაცემად. ვაქრობა დაიწყება
დღის 12 საათზე.

◆ მიწად-მოქმედებისა და სახელმწიფო ქო-
ნებათა სამინისტრომ ცირკულიარით წინა-
დადება მისცა ამიერ კავკასიის სახელმწიფო
ქონებათა სამართველოებს, რათა რაც შე-
იძლება ჩქარა შეკრიბონ სახანო მამულე-
ბის მოიჯარადრებზედ დარჩენილი გადასახადი.

◆ ხვალ, 18 აპრილს, დანიშნულია
კრება „გუტტენბერგის ამხანაგობის“ დამა-
არსებელთა, საბოლოო პროექტის შესა-
მუშავებლად და თანამდებობის პირების
ასარჩევად.

◆ ხვალ, 18 აპრილს, ქალაქის გამგეო-
ბის სადგომში მოხდება შეერთებული სხდო-
მა ქალაქის გამგეობისა და საფინანსო კომი-
სიისა, რომელზედაც გარეშე პირებიც არიან
მოწვეულნი; სხდომა დანიშნულია ქალაქის
მესამე სესხის გასანაღებლად.

◆ ტფილისის ქალაქის გამგეობის წევრ-
მა შესტაკოვმა გუშინ შეიტანა გამგეობაში
განცხადება, რომელშიაც იგი თხოულობს,
რომ გამგეობამ განიხილოს წინანდელი მი-
სი განცხადება და საბოლოო აზრი გამოს-
თქვას ამის შესახებ. წინანდელ განცხადე-
ბაში შეტაკოვი ამბობს, რომ საგუბერნიო
ადმინისტრაციისათვის მიმდინარე წლის
ხარჯთ-აღრიცხვის წარდგენიდან 2 კვირის
გასვლის შემდეგ ხსენებული ხარჯთ-აღრი-
ცხვა კანონიერ ძალაში შესულად უნდა
ჩაითვალოს.

◆ გასულ კვირისათვის დანიშნული
იყო კრება ქალაქის თვითმმართველობაში
მოსამსახურეთა შემნახველ-გამსესხებელი კა-
სის წევრებისა, მაგრამ კრება არ შესდგა,
რადგან საკმაო რიცხვი წევრებისა არ გა-
მოცხადდა.

◆ კვირას, 15 მარტს, თბილისის მესამე
გიმნაზიაში გამართული იყო მუსიკალურ-
ლიტერატურული დღია. დილას დაესწრენ,
სხვათა შორის, კავკასიის სამოსწავლო ოლ-
ქის მმართველი შენგერი, ოლქის ინსპექ-
ტორი ლაპატინსკი, ადგილობრივ გიმნა-
ზიების დირექტორები, მასწავლებელნი, მო-
სწავლენი და მათი მშობლები. დღის და-
სასრულს მოსწავლეებს დაურიგეს ჯილ-
დოები.

◆ გუშინ, 16 აპრილს, დაიწყო შიიტ-
მაჰმადიანების დღესასწაული აშურო. აღმი-

ნისტრაციის განკარგულებით, ქალაქის მაჰ-
მადიანთა ნაწილის პოლიციის შტატი გაძ-
ლიერებულია.

◆ შაბათს, 14 აპრილს, ტფილისის სა-
მოსამართლო პალატამ განიხილა საქმე შო-
რაპნის მზრის, დ. საჩხერეში მცხოვრებ ვლა-
დიმერ გვიმრაძისა, რომელსაც კაცის მძი-
მედ დაჭრა ედებოდა ბრალად. ქუთაისის
ოლქის სასამართლოს გვიმრაძისათვის გარ-
დაუწყვეტია ერთის წლის ვადით ციხეში
დაპატიმრება. გვიმრაძეს ოლქის სასამართ-
ლოს განაჩენი განუსაზიერებია ტფილისის
სამოსამართლო პალატაში, რომელმაც, გა-
ნიხილა რა ეს საქმე, დამნაშავედ იცნო
გვიმრაძე და დაამტკიცა ოლქის სასამართ-
ლოს განაჩენი.

◆ სამეურნეო საზოგადოების ქუთაისის გა-
ნყოფილების გამგეობა, კავკასიის საიმპერა-
ტორო სამკურნალო საზოგადოება ზ სხვა-
ნი სთხოვენ კავკასიის სამეურნეო-სამრეწვე-
ლო გამოფენის კომისიას—გაუგზავნოს მათ
წევრთა შორის გასაზრცელებლად გა-
მოფენისათვის შემუშავებული დაბეჭდილი
წესი და პროგრამები.

◆ წვიმიანობის მიზეზით მტკვარი შე-
სამწევად აღიღდა, ასე რომ თუ წვიმები
ცოტა ხანს კიდევ გაგრძელდა, მოსალოდ-
ნელია წყალ დიდობა. გუშინ, 16 აპრილს,
ტფილისის პოლიცემისტრმა დათვლიერა
მალათოვის კუნძული და რიყე და განკარ-
გულება მოახდინა ამიერიდან პოლიციე-
ლებმა ამ ადგილებზე მზად იქონიონ
ნაგები და სხვა წყალდიდობის დროს საჭი-
რო იარაღები.

◆ ამ დღეებში ჩვენ მოთხოვნილი გვექონ-
და მოხელე შრეგლოვის ხრამში გადა-
ვარდნის ამბარი. მძიმედ დაშავებული შრეგ-
ლოვი გარდაიცვალა საავადმყოფოში. რო-
გორც გამოძიებამ აღმოაჩინა, განსვენებუ-
ლი გამოსულა სახლიდან ნაშუალამდის 2
საათზე, მისულა ხლებნაია გორაკზედ და იქ
ხრამის ნაპირას დამჯდარა; მასთან ყოფილა
ვილაც ნაცრის ფერ ტანისამოსში გამოწყო-
ბილი. როგორც გადავარდა ხრამში შრეგლო-
ვი, ან ვინ იყო ის პირი, რომელიც მასთან
იჯდა, ჯერ არ იცინა.

◆ პოლიციის პირველ ნაწილში, არკა-
დიევის ქუჩის მრსახვევში, თითქმის ყოველ
დღე, საღამოს 8 საათიდან, იყრიან თავს
უსაქმური ახალგაზდები, რომელნიც თა-
ვიანთ ოხუნჯობითა, უადგილო ლანძღვა-
გინებით და კიჟინ-ყვირით მოსვენებას
არ აძლევენ ამ ქუჩის მცხოვრებთ; მათი
თავ აშვებულობა იქამდის მიდის, რომ გამ-

ვლელ-გამომვლელს, განსაკუთრებულ
ლებს, მოსვენებას არ აძლევენ, რომ ვა-
ცობენ, რომ მართა უპატრონოდ მიდის
ყოველ ღონესა ხმარობენ, რომ შეწუხება
მიაყენონ ხოლმე მათ. საჭიროა ყურადღე-
ბა მიაქციოს პოლიციამ ამ გარემოებას.

◆ საქალაქო და სასულიერო კურს შე-
სრულებულთა საყუადღებოდ აღენიშნავთ,
რომ ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის ოლ-
ქის სამმართველოში მიიღებიან მათგან
თხოვნები ფოსტა-ტელეგრაფის მე-ნ სარის-
ხის მოხელეთა თანამდებობაზედ, რომელ-
თაც ჯამაგირად ჰე მან. ექნებათ დანიშ-
ნული. კანდიდატებად ჩაირიცხებიან მხო-
ლოდ რუსულ ენასა, ანგარიშსა და გეოგ-
რაფიაში გამოსაცდელ ვგზამენების შემდეგ.

◆ ბათუმიდან გვწერენ, რომ სოფ. ერ-
გაში, რომელიც მდებარეობს ბათუმიდან
მე-11 ვერსტზე, ართვინისაკენ მიმავალ გზა-
ზე, ჩიხნერის სპილენძის ქარხანაში მუშათა
შორის გაჩენილა სახადი. ბათუმიდან მიი-
წვიეს ექიმი ტრიანდაფილიდისი.

◆ ჩვენ გვწერენ: „ს. საქილაოში 11
ამ თვეს შემთხვევამ იმსხვერპლა დ. სამტრე-
დიის მცხოვრები თამა ფილიპეს ძე გელე-
იშვილი, ბ. სერებრიაკოვის ხე-ტყის ქარხა-
ნაში მომუშავე. საბრალო თურმე ქორწილ-
ში იყო დაპატივებული და ჯვარის წერის
შემდეგ ცხენით დაქორწილებულთ ოჯახი-
საკენ მიესწრაფებოდა მახარობლად. უე-
ცრად ერთ მოხვეულში იგი დაეჯახა გამო-
ქანებულ ეტლს და სასიკვდილოდ დაშავ-
და. დაშავებული ქუთაისის საავადმყოფოში
წაიყვანეს, სადაც იგი მალე გარდაიცვალა.“

◆ სოფ. აბაშიდან (ქუთაის. მაზრა) გვწე-
რენ: „7 აპრილს სოფელ აბაშიში ერთი
სამწუხარო ამბავი მოხდა: ბეკო დავითის-
ძე ქორძეს ცეცხლით სახლ-კარი სრულიად
გადაეხუტა. თურმე ამ უბედური კაცის მცირე
წლოვანი შვილის-შვილები მახლობელს
საყანე ადგილში ჩაღის ნაგავს სწავდნენ
და ქარისაგან გაძლიერებული ცეცხლი
ტყესაც მოსდებოდა. ძლიერის ქარის წყა-
ლობით ტყეში ცეცხლი უძლეველ სტიქი-
ონად ქცეულა და ვეღარ ჩაუქრიათ. ტყეს-
თან ერთად დამწვარა საყანე ადგილებში
რამოდენი ჩაღის ზენები. ცეცხლი ქარს
ისლით დახურულ სახლზედ გადმოუტანია
და რადგანაც ეს კაცი მივარდნილს მთის
ძირს სცხოვრობდა, მეზობლებს დაშორე-
ბული, ხალხი ვერას გახდა. სახლთან ერთად
დაიწვა ყოველივე ოჯახის სამკაული; დაი-
წვა მეორე სახლიც, ბედელი-ლომით სავსე,
და მოედვა სასიმიდეს. მეზობლებმა სასი-

ლებით ჩვენ შავდივართ ევროპიულ ცხო-
ვრების ფარგალში. ყველა ამისი დაფიქვება
დიდი უსამართლობაა. შეიძლება დღეს ჩვენ
სხვა მოთხოვნილებანი დაგვებანდნენ, შეი-
ძლება, რომ ჩვენ ვერ გავაკმაყოფილებდეს
ჩვენი ლიტერატურა, რომ ჩვენ ახალი ცხო-
ვრების გზის ძიებაში ვიყენეთ გართულნი,
შეიძლება, რომ ჩვენ ჩვენი დროის იდეა-
ლები და აზრები გვაღელვებდნენ, მხოლოდ
ყველა ეს ნებას არ გვაძლევს ჩვენს ძველს
ინტელიგენციას „არისტოკრატიზმი“ დაე-
წამოთ და კერძო და წოდებრივ ინტერე-
სების სამსახური უსაყვედუროდ. ჩვენს თა-
ნამედროვე „დემოკრატიზმზე“ და „დემო-
კრატიზმზე“ ჩვენ კიდევ გვექნება ბაასი,
გვექნება ბაასი აგრეთვე იმაზე, რომ ჩვენ
ხშირად ჩვენთვის გაუგებარ სიტყვებს ვხმა-
რობთ ხოლმე და ამ გზით ფრანკოლოგიას
ვეჩვევით. ამ წერილს კი იმ დასკვნით ვა-
ბოლოვებთ, რომ თუ ჩვენ ინტელიგენციუ-
რი მოვალეობა გვსურს სინიდისიერად აღვა-
სრულოდ, ვეცადეთ ნამდვილ ცოდნის და სო-
მართლის გავრცელებას ხალხში, ვინაიდან
მოვა დრო, როცა გამოფხიზლებული ერი
სიტრუს, ცილისწამებას და მიდგომილო-
ბას დაგვწამებს.

აწმად ჯარჯაძე.

მინდეს სახურავი გადაადრეს, გასტრეს ჭერი და სანახევროდ ცეცხლისაგან გატრუსული სიმინდის ტარობები ძირს ჩამოყარეს. ამ გვარად გადაჩა მხოლოდ სიმინდი. 30 მ. ფულიც ცეცხლის მსხვერპლი შეიქმნა. შეუძლებელია არ აღვლდეს (კაცი) როცა მწუხარების აღმძრავი სურათი წარმოუდგება ნაცვლად მოწყობილ შეძლებულ ოჯახისა, ნაცრად ქცეული სახლკარი. გადამწვარი საშინაო ტანსაცმლის ამარა დღეს მახლობელ მეზობლისას სცხოვრობს“.

გამოდან გვატყობინებენ, რომ ამ დღეებში იქ, თავის საძებლში, იპოვეს უსულუ გვაში იმერულ ვაჭრის კაწარავისი.

კავადგომიური შენიშვნა.

ბოლოს დროს ტფილისის რუსულ გაზეთებში რამდენიმე წერილი დაიბეჭდა იმის შესახებ, თუ რა მიზეზია, რომ რუსულის ენის შესწავლა უძნელდებოთ მკვიდრთა შვილებს. ამ საკუთრადებო საგნის შესახებ ჩვენც საჭიროდ მიგვაჩნია ორიოდ სიტყვა ვთქვათ.

ორი ქართველი მშობელი რომ შეხვდებოდნენ ერთმანეთს და დაიწყებენ თავის შვილების სწავლაზე ლაპარაკს, ძალიან ხშირად გაიგონებთ შემდეგს: „ჩემი შვილი საზოგადოდ გვარიანად სწავლობს, — ამბობს ერთი მშობელი, — ხოლო რუსულ ენაში ცოტა როგორღაც ვერ არის... არ ვიცი, ღმერთმანი, რა დაემართა, — სწავლით კი ბევრსა სწავლობს, მაგრამ მასწავლებელი კი სულ ორს უსვამს; უნდა რუსის ოჯახში მივაბარო სადმე, თორემ გიმნაზიას ვერ გათავებს“. — მეც თქვენ მდგომარეობაში გახლავართ, — უბასუხებს მეორე მშობელი, — ვერ იქნა და ვერ გასწორდა ჩემი შვილი რუსულ ენაში. არ ვიცი, რა ღონისძიება ვიხმარო, რომ ჩემ შვილს ვუშველოო“.

სამწუხაროდ ძალიან ხშირად ესმის კაცს ამ გვარი საჩივარი ქართველი მშობლისაგან, მაგრამ იშვიათ მშობელს აქვს გამორკვეული მიზეზი, რის გამოც არის მისი შვილი ჩამორჩენილი რუსულ ენაში. თითქმის ყველა დამორჩილებია თავის ბედს და ამბობს, მეტად ძნელი ენა არის ჩვენთვის ეს ენა... ჩვენ აქ გვსურს მოკლედ რამდენიმე მოსახრება და მაგალითი მოვიყვანოთ იმის გამოსარკვევად, თუ რად უჭირდება ჩვენ ბავშვს რუსული ენა.

უპირველესად ვიტყვით იმას, რომ რუსული ენა და სიტყვიერება ჩვენ სასწავლებლებში ერთ საგნად ითვლება. შემდეგ, — რამდენადაც ტფილისის და ქუთაისის გიმნაზიებში, ტფილისის და ქუთაისის სათავადაზნაურო სკოლებში ქართველებს უძნელდებოთ რუსული ენა; იმდენადვე, უფრო მეტადაც, უძნელდებოთ ეს ენა სომხებსა, თათრებსა და თვით რუსებსაც ერევნის და განჯის გიმნაზიებში. მოვიგონებთ კიდევ, რომ რუსეთის გიმნაზიებში მრავალი რუსი არის ჩამორჩენილი თავის სამშობლო ენაში. შემდეგ უნდა აღვნიშნოთ, რომ არც ერთი განვითარებული ქართველი ყმაწვილი არ შეგვხვდრია, რომელიც ჩამორჩენილი ყოფილიყო რუსულ ენაში, ძეგრეს მხრით, არც ერთი გონება გაუხსნელი და უნიჭო რუსი მოსწავლე არ შეგვხვდრია, რომელსაც არ უძნელდებოდეს რუსული ენა და არა კოპლობდეს თავის სამშობლო ენაში. კიდევ ერთი ფაქტი: სამთლით რომ ეძებოთ, ვერ იპოვით გიმნაზიაში იმისთანა ნემესს ან ფრანგს, რომელსაც შეეძლო სამშობლო ენაზე ლაპარაკი, და შესწავლა ამ ენისა კი უჭირდეს.

ახლა ვიკითხოთ, — რისგან მოხდა, რომ ეს რუსული ენა ქართველსაც გასჭირებია, სომხებსაც, თათრებსაც და ხშირად თვითონ რუსებსაც? ან კიდევ, რისგან მოხდა, რომ ცოცხალი ენა, რომელიც ხშირად გვესმის და რომელზედაც ვლაპარაკობთ, უფრო ძნელი შესასწავლებელი გამოდგა, ვიდრე ლათინური და ბერძნული? ან ნემესს რატომ არასოდეს არ უჭირს თავის ენის შეს-

წავლა გიმნაზიაში, რუსს კი ხშირად უჭირს რუსული ენა?

ზემოაღნიშნული ფაქტები თავისით იმას გვიანახებენ, რომ უმთავრესი მიზეზი რუსულ ენაში ჩამორჩენისა არის ყოველთვის განუვითარებლობა ყმაწვილისა. რუსული ენა და სიტყვიერება ჩვენ სასწავლებლებში წარმოადგენს საგანს, რომელშიაც გამოიხატება ყმაწვილის საზოგადო განვითარება. თუ ყმაწვილი განვითარებულია, ქართველია იგი, სომეხი, თუთარი, ადრე თუ გვიან სწორდება რუსულ ენაში და შემდეგში კარგად მიდის ამ საგანში; განუვითარებელი ყმაწვილი კი აუცილებლად უნდა ჩამორჩეს ამხანაგებს უპირველესად რუსულ ენაში. სწორედ განუვითარებლობის გამო უჭირდება რუსული ენა თვით რუსსაც-კი. ტფილისში რუსების და სომხების ბავშვები (მოსწავლეები) უფრო კარგ პირობებში არიან, შედარებით ქართველ ყმაწვილებთან, რომელთა მომეტებული ნაწილი სოფლებიდან არის ჩამოყვანილი; სოფლების ბავშვებს ხომ, სამწუხაროდ, მზრუნველი არა ჰყავს და როგორ განვითარდება თავისით. უჭირდებათ აგრეთვე რუსული ენა, როგორც ზემოთ გვქონდა აღნიშნული, სომხებს, თათრებს და ბევრ რუსსაც განჯისა და ერევნის გიმნაზიებში იმიტომ, რომ ამ სასწავლებლების მოსწავლეებს სომხისა და მეტადრე თათრის ოჯახის მდგომარეობა ხელს არ უწყობს ყმაწვილის განვითარებას. ვერ ვითარდება აგრეთვე ყმაწვილი განუვითარებელი და ღარიბ რუსის მოხელეს ოჯახში, რომელსაც ხშირად შეხვდებით ამ ორ გუბერნიაში.

ნემესს არ უჭირს თავის ენის შესწავლა ჩვენ სასწავლებლებში იმიტომ, რომ იგი სწავლობს ნემესურ ენას, ხოლო როგორც ენას, და არა როგორც საგანს, რომელშიაც გამოიხატება სრული განვითარება ყმაწვილისა. ერთმხრივი სჯა იქნება ჩვენი სჯა, თუ არ აღვნიშნეთ, რომ განვითარებულს ყმაწვილს და ბუნებით რუსს უფრო ადვილად ეჩვენება რუსული ენა, ვიდრე განვითარებულს ქართველს, მაგრამ ეს განსხვავება იმდენად უმნიშვნელო იქნება, რომ შეიძლება ვთქვათ, რომ არ ვიქნებით და ვსთქვათ: ყოველი განვითარებული ყმაწვილი განუჩრევლად ტომისა, კარგად მიდის რუსულ ენაში და თუ ქართველები ჩამორჩენილები არიან ამ ენაში, ეს იმითი აიხსნება, რომ ქართველი ყმაწვილები (მომეტებული ნაწილი) განუვითარებლები არიან, თუ გვსურს, რომ ჩვენმა ყმაწვილებმა კარგად ისწავლონ, უნდა მივაქციოთ ყურადღება ქართულ ოჯახს და ვეცადოთ ვისაც და რითაც შეგვიძლიან ხელი შეუწყოთ როგორც ბავშვების, ისე თვით უმჯობესების ცოტაოდენ განვითარებას მაინც.

პროპონიცია

ს. შამოქაძე (ბუზურგუთის მაზრა). 5 — 6 წლის წინედ შემოქმედის საზოგადოებაში არსებობდა მხოლოდ ერთი ერთ-კლასიანი საშინისტრო სკოლა. ესაა ერთ-კლასიანის ნაცვლად, ორ-კლასიანი სკოლა არის. სკოლის ეზოში მასწ. ბ. ს. წაქაძის შემოქმედით დაიწეს ბავშვის გაშენება. შემდეგში, რადგანაც ეს ორ-კლასიანი სასწავლებელი საკმარისი არ დაჩნა, შემოქმედის საზოგადოებაში გაიხსნა კიდევ ორი სამრეკლო სკოლა — ქალებისა და გლეხისა. მარჯული იმყოფება ს. გომში წმ. იოანეს ეკლესიასთან, მეორე კი — შემოქმედის მონასტრის მახლობლად.

საქალებო სკოლა გურიაში მეტად იშვიათია, რადგანაც ჩვენს გურულებს, დედათა განათლებას ძლიერ მცირე მნიშვნელობას ეძლეოთ. და ამისათვის, თუ სადმე გამოჩნდება პატრიარქული ზირა, საქალებო სასწავლებლის აკების მსურველი, მას დადი შრამა და ჯაფა შოკაძის. ს. გომის საქალებო სკოლის დამაარსებელსა და დიდი შრამა მიუძღვის.

მწაფე ქალთა რიცხვი თან-და-თან იზრდება, მეტადრე მას შემდეგ, რაც ამ სკოლაში მწაფეთა სარო შესდგა... ესაა წირვაზე ორი სარო გადგმის შემოსწავნებელ ეკლესიაში: ერთი ქალებისა, და მეორე, გურულ კადაზე სოფლებში.

შემოქმედში ეს ოთხი წელიწადი წინათ-საკვამ დაასრულეს და თუ უკან დაუწევია, თორემ წინ მას ერთი ბიჭიც არ გადაუდგამს. ის დადარბდა და ღამის არის სულიც დაღობს (საწერო ფული ბევრს შემოუტანელი აქვს და წიგნების რიცხვი გაუნახევრდა). ამ გაწევაში მისი მოგვლა იკისრა მდელ. დ. შილაკაძე... ის სულით და გულით მონადამოყვას სამთავროდ გაუმჯობესებს. ამ დღეებში მისი მეთაურობით სამთავროდ სასარგებლოდ წარმოადგენს იქნა გამართული. წარმადგინეს: 1) I მოქმედება «ზარბაღი დატანა»-სა, 2) «არც აქეთ, არც იქით» და 3) «ორი მშვიდობა». უკანასკნელი ძლიერ მოქმედს ხელს, და ტაშის ტემას სახელგანთ ადარ ქქნებია...

ა. გ.—ს.—კ.—ა.

სალამოს დეპეშები

16 აპრილი.

მოსკოვი. ქალაქის საქველ-მოქმედო საბჭომ გადაწყვიტა მოიწვიოს საზოგადო კრება რუსეთის ქველ-მოქმედთა.

ბაზასტაშანი. აქ გაიხსნა რუსული უფასო ბიბლიოთეკა-სამკითხველო.

ვილნა. 17 აპრილს გაიხსნა მუზეუმი მურავიოვის სახელობაზე. მუზეუმის გახსნაზე დასასწრებლად მოწვეულნი არიან ის პირნი, რომელნიც დასავლეთ მხარეში ემსახურებოდნენ მურავიოვის დროს.

პაიანი. ოფიციალურად. ჩინეთის კედელთან კეტლერის ოთხ კოლონასა და ჩინეთის გენერლის ლიუს ჯარებს შორის 10 აპრილს მოხდა სამი ბრძოლა და 11 აპრილს ერთი. ჩინელები ყველგან უკუ-ქცეულ იქმნენ კედელს გარედ. კოკვანამდე მათ კვალ-და-კვალ მისდევდნენ და ზოგან ჩინელები მედგარ წინააღმდეგო-უწევდნენ მტერს. გერმანელებს ოთხი ოფიცერი დაუტრეს. სამი ჯარის კაცი მოუტლეს და 32 დაუტრეს. ფრანგებს ბრძოლა არა ჰქონდათ.

ალჟირი. მარგერიტში ამბოხება გამოიწვია მობერუტ-ხაჯი-ბეკ აისმა, რომელიც ჰქადაგებდა ევროპელების გაწვევას და უცხოელთაგან დაჩემებულ მიწების დაბრუნებას. მარგერიტის ზოგერთი მცხოვრები იმით გადარჩა სიკვდილს, რომ ფორმალურად მაჰმადიანობა მიიღეს.

ბერლინი. ვალდერზე პეკინიდან იტყობინება: „რადგანაც მიმოსვლა გაჭირვებულია, მხოლოდ გომინ ღამ იქნა მიღებული შემდეგი ცნობები: კეტლერის ოთხი გაძლიერებული კოლონა გაემართა დიდი კედლისაკენ. მარჯვნივ იმყოფება ლედებურის კოლონა, შემდეგ კოლონები გომემისტერისა, მიუღწეფელისა და ვალმენისა. ლედებური კედელამდე 11 აპრილს მივიდა, ხაიჯანთან მცირე ბრძოლის შემდეგ. გომემისტერმა 10 აპრილს მტერი უკუ აქცია. მიუღწეფენს წააწყდა 10 აპრილს მძლავრ მტერს, რომელსაც გასავალი კარების სიმაგრე ეჭირა. მტერს შესანიშნავი მძლავრი პოზიცია ეჭირა, რომელიც გერმანელებმა მხოლოდ 11 საათის სასტიკი ბრძოლის შემდეგ წაართვეს. მიორი მიუღწეფელისა და პორუიკი რინერტი მსუბუქად იქმნენ დატრიონი, ხოლო დრეველო — მძიმედ. ექვსი ჯარის კაცი დაიჭრნენ მძიმედ და ათი სუბუქად. ვალმენიში 10 აპრილს დაამარცხა მტერი, რომელსაც ეჭირა პოზიცია ტახოლდან აღმოსავლეთით და რომლის ჯარი მეტი იყო ვალმენისის რაზმზე, ვალმენიში რამდენჯერმე გაარღვია ჩინელების მკიდროდ შემოკრებილ ჯარების რაზმები, შეუერთდა მიუღწეფელის ჯარს რომელიც ტუნხიდან მოვიდა. მიუღწეფენი

უკან დაედევნა გაქცეულს მტერს ეხეა ახალ პოზიციაზე, აღმოჩნდა კვანამდე მისდინ-მტერს. ჩინელებს ზარალი მოუტლეს. ჩინელებმა დაიგდეს 11 ზარბაზანი ძველის სისხლი და ორიც სწრაფ-მსროლელი. გერმანეთი მოუტლეს, სამი მძიმედ დაუტრცხრაც სუბუქად. ჩინელებმა უკან დევნებულ ლესელი მოელაპარაკა გენბლიუს, რომ ფრანგებმა, რომელთა ნაწილეობა არ მიუღიათ ბრძოლაში, პირონ ვოკვანი, ევროპიელთა მარცხენა მხარის დასაცველად. კეტლერი გადაა პატარ-პატარა რაზმებით პატრინფუსაკენ; მიუღწეფელის რაზმი პეკინისაკენ“.

პაიანი. პეკინიდან ტიანძინში მიმავალ მატარებელი რელსებიდან გადავარდა ფის ახლოს; ორი ამერიკელი დატრ 11 ჩინელი მოკლულა.

ბერლინი. რადგანაც ძველს სერაზონელთა უწყისობა ძლიერდება, ჯერობით (?) ორმოცი ოჯახი გასერბიანა.

რედაქტორი გამოცემა ალ. ჭეჭანა. ალ. ჭეჭანა.

განცხადება

მეფუბარეთა საშუალოდგომ

პრაქტიკულად და თეორიულად ვასმურველთ წესიერს მეფუტკრეობას, ლუფსოდ, დანარჩენთ თუმნად სესლარბთაგან ორს უფასოდ ვაძლევ სალა ბინას; ამასთანავე ვყიდი ხელოფიქს, მანათლად გირვანქას, ხოლო ვუმზადებ მისივე სანთლიდან ფიქს, გქას ექვს შუარად; ვყიდულობ სამთვეცვლი სანთელში ფიქს.

ცნობებისათვის შეუძლიათ მომმტფილისში: დიდუბე, კუტილოვო საკუთ. სახლი, № 17, მეფუტკრესალექსანდრეს ძეს საბოს, ან კავკასიის სოფლო-სამეურნეო საზოგადოებას.

ს ფ ი ლ ის ი ს

ქალაქის გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ 18 ამ აპრილს, აღდგენის 1-ლ საათზე, გამგეობის სადმოხდება საჯარო ვაჭრობა, რომლითცემა იჯარით ალექსანდრეს ბაღში ზომით 30 ოთხკუთხი საყენი ასაშენავილიონისა, რომელშიაც უნდა იყოდეს რძე, ჩაი, ყავა, შოკოლადი და ამგვარი.

ვაჭრობაში მონაწილეობის მიღების გელომა უნდა წარმოადგინოს ბე ასი დაწვრილებითი პირობები მსურველთაგან განიხილონ გამგეობაში ყოვეკვირა-უქმების გარდა, დილის 10 საანაშუაღდგენის 2 საათამდე.

ბ ფ ი ლ ის ი ს

ქალაქის გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ მის თანად ბით 21 აპრილს 1901 წ., შუაღდის 12 დანიშნულია საჯარო

ვ ა ჯ რ ო ბ ა

რომლითაც გაიცემა იჯარით დასნავთლულის აგარაკში, მე-7 ნაწილს გილი, რომელიც უწინ ნავაგის დასაყიო მიჩენილი

ვისაც ჰსურს ვაჭრობაში მონაწი მიიღოს, შეუძლიან განიხილოს დაწბითი პირობები გამგეობის მეოთხე ფილებში ყოველ-დღე, კვირა-უქმდა, დილის 9 საათიდან ნაშუაღდსაათამდე.